

สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการด้านการศึกษาศึกษา สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย (ส.ท.ท.)

ตามที่คณะกรรมการด้านการศึกษาศึกษา ได้รับมอบหมายจากสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย (ส.ท.ท.) ในการปฏิบัติภารกิจด้านการศึกษาศึกษาและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาศึกษา โดยทำหน้าที่ในการประสานงาน ดำเนินโครงการ/กิจกรรม ส่งเสริม และสนับสนุนการศึกษาศึกษาของเทศบาล นั้น คณะกรรมการด้านการศึกษาศึกษา ขอสรุปผลการดำเนินงานของคณะฯ ดังนี้

การประชุมคณะกรรมการด้านการศึกษาศึกษา (ในการปฏิบัติหน้าที่วาระที่ ๒)

การประชุมฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๓ ในวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ ณ ศาลาว่าการเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

กำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติงาน

- กำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทางการทำงานของคณะกรรมการด้านการศึกษาศึกษา
- ปรีกษาหารือวางกรอบแนวทางการทำงานของคณะกรรมการด้านการศึกษาศึกษา
- โครงการความร่วมมือกับสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) โดยที่ประชุมมีมติ ให้มีการขยายผลการดำเนินโครงการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain-based Learning) ระดับอนุบาล โดยหาโรงเรียนนาร่อง ๕ ภาค ๆ ละ ๕ โรงเรียน รวมทั้งสิ้น ๒๕ โรงเรียน

การประชุมฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ ในวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๓ ณ โรงแรมเจริญโฮเต็ล จังหวัดอุดรธานี

- การบรรยายพิเศษ การปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สอง โดย น.ส.วัฒนา อาทิตย์เที่ยง ผู้อำนวยการสำนักนโยบายด้านการศึกษามหาภาค สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เพื่อประสานแนวทางการพัฒนาการศึกษาตามแนวนโยบายลงสู่ระดับท้องถิ่น ในการเสริมสร้างคุณลักษณะเฉพาะเด็กไทยที่พึงประสงค์ สร้างเด็กให้เป็นคนดี คนฉลาด เป็นคนใฝ่เรียนรู้ มีความรัก ภาคภูมิใจต่อชาติ

บ้านเมืองของตนเอง โดยให้เชื่อมโยงกับการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สอง ของรัฐภายใต้วิสัยทัศน์ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างมีคุณภาพ”

ประกอบด้วย

- คุณภาพคนไทยยุคใหม่
- คุณภาพครูยุคใหม่
- คุณภาพแหล่งเรียนรู้/สถานศึกษายุคใหม่
- คุณภาพบริหารจัดการใหม่

- ความร่วมมือกับ Asia-Pacific Cultural Centre for UNESCO (ACCU) ในการขยายผลตามโครงการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน

- โครงการขยายผลการดำเนินโครงการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain-based Learning) โดยมีมติที่ประชุม ให้มีการดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ โครงการขยายผลการ

ดำเนินโครงการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain-based Learning) ระดับอนุบาล ให้แก่โรงเรียนนาร่อง จำนวน ๕ ภาคฯ ละ ๕ โรงเรียน รวมทั้งสิ้น ๒๕ โรงเรียน ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ เมื่อวันที่ ๒๐ – ๒๒ เมษายน ๒๕๕๔

- การดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๖๑)

การประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ ในวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ณ เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

- การนำเสนอโครงการโรงเรียนศูนย์ปฏิบัติการต้นแบบโครงการ ส่งเสริมการบูรณาการนวัตกรรมจัดการศึกษาด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการเรียนรู้ (NOE Plaza ตลาดการศึกษาออนไลน์) โดยตัวแทนจากสำนักส่งเสริมการลงทุน และบริหารสินทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการ สกสศ. เพื่อพิจารณารายละเอียดโครงการ และแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างกัน

- รายงานผลการดำเนินงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการโครงการขยายผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain – based Learning) ระดับอนุบาล
- แผนการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการขยายผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain – based Learning) ระดับอนุบาลของโรงเรียน นาร่อง จาก ๕ ภาค ๒๕ โรงเรียน เพื่อวางกรอบแนวทางในการติดตามประเมินผลของโรงเรียนนาร่อง

การประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๕๔ ในวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ณ เทศบาลเมืองท่าข้าม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

- นำเสนอแนวทางการดำเนินโครงการพัฒนาครูยุคใหม่ และรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมการประชุม เพื่อนำไปปรับเปลี่ยนให้เกิดความเหมาะสมยิ่งขึ้น แล้วจึงนำมาเข้าที่ประชุมอีกครั้ง

- แผนขยายผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain-based Learning) ประจำปี ๒๕๕๕ โดยจะขยายจำนวนโรงเรียน เป็น ๑๐๐ แห่ง แบ่งออกเป็นภาค ภาคละ ๒๕ แห่ง และรวมกับโรงเรียนนาร่องอีก ๒๕ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๑๒๕ แห่ง ในแต่ละภาค จะมีผู้เข้าร่วมการอบรมประมาณ ๒๐๐-๓๐๐ คน

ผลการดำเนินงาน

๑. การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โครงการขยายผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain-based Learning) ระดับอนุบาล (ปีงบประมาณ ๒๕๕๔)

เป็นผลสืบเนื่องมาจากความร่วมมือระหว่างสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) และสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย จัดทำโครงการการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง โดยคณะอนุกรรมการด้านการศึกษา ที่เล็งเห็นความสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละช่วงวัยตามแนวคิดของ Brain-based Learning โดยในปี ๒๕๕๓ ได้จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจและแนวคิดพื้นฐานด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมองแก่ผู้บริหาร

ระดับนโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนเทศบาล จำนวน ๔ ครั้ง ใน ๔ ภาค ประกอบด้วย เทศบาลเมืองท่าข้าม เทศบาลนครลำปาง เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด และเมืองพัทยา เป็นเจ้าภาพ

เพื่อเป็นการขยายผลการดำเนินโครงการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain-based Learning) จึงได้มีการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โครงการขยายผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain-based Learning) ระดับอนุบาล ให้แก่โรงเรียนนาร่อง จำนวน ๕ ภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ ภาคละ ๕ โรงเรียน รวมทั้งสิ้น ๒๕ โรงเรียน เมื่อวันที่ ๒๐ - ๒๒ เมษายน ๒๕๕๔ ณ โรงแรมเอเชีย แอร์พอร์ท จังหวัดปทุมธานี โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น ๓๕๐ คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนัก/กอง ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ปฏิบัติการสอน

สรุปประเมินผลการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการฯ จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๘๙ คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนัก/กอง ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ปฏิบัติการสอน พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๐ และมีความพึงพอใจในระดับ มาก คิดเป็น ร้อยละ ๕๕

๒. การดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๖๑) ซึ่งประกอบด้วยเรื่อง คนไทยยุคใหม่ ครูยุคใหม่ คุณภาพแหล่ง เรียนรู้ใหม่/สถานศึกษายุคใหม่ และคุณภาพบริหารจัดการใหม่ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการด้านการศึกษา ได้พิจารณาดำเนินการในการพัฒนาครู จึงได้แต่งตั้งคณะทำงาน “การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่” เรียบร้อยแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการปรับปรุงข้อมูลให้เกิดความเหมาะสมและชัดเจน และจะนำเข้าที่ ประชุมอีกครั้ง

**สรุปผลการลงพื้นที่ติดตามความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง
โครงการขยายผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain – based Learning)
ระดับอนุบาล ร่วมกับโรงเรียนเทศบาล
โครงการความร่วมมือระหว่างสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
และสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย**

ความนำ

ในปี ๒๕๕๓ สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) (สปร.) ได้มีการขยายผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง ร่วมกับสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย (ส.ท.ท.) โดยจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมองระดับอนุบาลและประถมศึกษา” ให้กับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดเทศบาลทั้ง ๔ ภาค ของประเทศไทย มีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑,๒๐๐ คน และในปี ๒๕๕๔ จึงได้มีการดำเนินโครงการความร่วมมือต่อเนื่องมา โดยจัดตั้งคณะทำงานร่วมกันระหว่าง ส.ท.ท. และ สปร. ทำการคัดเลือกโรงเรียนที่มีความพร้อม ในการมาเป็นต้นแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง จำนวน ๒๕ แห่ง ๕ ภาคของประเทศไทย และจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการขยายผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมองระดับอนุบาล ให้กับโรงเรียนเทศบาล ๒๕ แห่ง เมื่อวันที่ ๒๐ – ๒๒ เมษายน ๒๕๕๔ โดยมีผู้เข้ารับการอบรมซึ่งเป็นครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาในเทศบาล จำนวน ๒๙๔ คน

ในการนี้ทั้งสองหน่วยงานเล็งเห็นตรงกันว่า เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพสมองอย่างยั่งยืน จึงมีการลงนามความร่วมมือ ระหว่าง สปร. กับ ส.ท.ท. ในที่ประชุมใหญ่สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๕๔ ประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ ณ ห้องรอยัลจูบิลีบอลรูม อาคารชาเลนเจอร์ อิมแพ็ค เมืองทองธานี ซึ่งเป้าหมายของการดำเนินโครงการนี้คือ โรงเรียนทั้ง ๒๕ แห่ง จะเป็นต้นแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain – based Learning) ให้กับโรงเรียนเทศบาลทั่วประเทศต่อไป

ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินโครงการฯเป็นไปอย่างต่อเนื่องและประสบผลในทางปฏิบัติมากที่สุดทางคณะทำงานจึงได้มีการลงพื้นที่เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมองระดับอนุบาล ในโรงเรียนทั้ง ๒๕ แห่ง เพื่อให้คำแนะนำเชิงวิชาการ แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และประสบการณ์ ตลอดจนรับทราบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียน ๒๕ แห่ง และนำผลจากการติดตามความก้าวหน้าในครั้งนี้ ใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาวางแผนการดำเนินโครงการฯ ในระยะต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมรรถะระดับอนุบาลในโรงเรียนเทศบาลในโครงการฯ จำนวน ๒๕ แห่ง โดยพิจารณาจาก การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ของครู การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน ๒๕ คน ครูผู้สอนระดับอนุบาล จำนวน ๒๗๗ คน ผู้ปกครอง จำนวน ๕๐๐ คน ในโรงเรียนเทศบาลนาร่องการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมรรถะ จำนวน ๒๕ แห่ง ใน ๕ ภาคประกอบด้วย ภาคตะวันออก ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะเวลาการดำเนินงาน

สถานที่ติดตามความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมรรถะระดับอนุบาลในโรงเรียนเทศบาล ๒๕ แห่งในพื้นที่ ๕ ภาค ได้แก่ ภาคตะวันออก และภาคกลาง ระหว่างวันที่ ๑ – ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ระหว่างวันที่ ๑๕ – ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ ภาคใต้ ระหว่างวันที่ ๒๒ – ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

ขั้นตอนการดำเนินงาน

คณะทำงานประกอบด้วย นักจัดการความรู้ของ สปร. และ คณะทำงานของ ส.ท.ท. ซึ่งหลังจากมีการประชุมซักซ้อมทำความเข้าใจ เรื่องแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่วมกับตัวแทนสำนักการศึกษา/กองการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา คณะทำงานมีการประสานงานร่วมกันกับทางโรงเรียนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผน โดยมีกำหนดการ ภายใน ๑ วัน/๑ โรงเรียน มีการดำเนินงานดังนี้ สัมภาษณ์พูดคุยกับผู้บริหารสถานศึกษา สังเกตการจัดสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู สนทนากลุ่มกับครูผู้สอนระดับอนุบาล และสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

ผลการติดตามความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้ตามหลัก BBL

การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง ๒๕ แห่ง ส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการด้านต่างๆ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมรรถะ ดังนี้ ๑) การให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ตามหลัก BBL โดยใช้เป็นจุดเน้นของโรงเรียน บรรจุในหลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดประสบการณ์ จัดแผนงาน และโครงการของโรงเรียน ให้สอดคล้องและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ตามหลัก BBL ๒) การทำความเข้าใจ ให้ความรู้ต่อผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลัก BBL ทั้งในรูปแบบการประชุม การเผยแพร่โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ๓) การปรับสิ่งแวดล้อมภายนอกห้องเรียน โดยมีการจัดหา/ปรับปรุง ให้มีสนามเด็กเล่นที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้ ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภายในห้องเรียน โดยการสนับสนุน/จัดหา ให้ครูมีการจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การมีมุมอ่าน หนังสืออ่านในห้องเรียน การจัดให้มีมุมเล่น มุมประสบการณ์อื่นๆ และที่เก็บอุปกรณ์ของนักเรียน เป็นต้น ๔) การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลัก BBL เช่น การ

ประชุมวางแผน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ไม่น้อยกว่าเดือนละ ๑ ครั้ง การเปิดโอกาสให้ครูเข้ารับการอบรม BBL ศึกษาดูงาน และสนับสนุนให้มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม รวมทั้งการให้กำลังใจ และคำแนะนำครูในการ ดำเนินการ

ปัญหาอุปสรรคของโรงเรียนและผู้บริหารสถานศึกษา ในการดำเนินงานประกอบด้วย

- ๑) ปัญหาเกี่ยวกับครู เช่น ความกังวลในการจัดทำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อบรม BBL และกระบวนการ BBL ยังไม่ชัดเจน ครูเข้ารับการอบรม BBL ไม่ครบทุกคน ขาดแคลนครูสาขาปฐมวัย
- ๒) ทักษะของผู้ปกครองยังไม่เข้าใจหลักการ BBL เน้นให้นักเรียนอ่าน-เขียน
- ๓) จำนวนเด็กต่อ/ห้อง ที่มีจำนวนมากและยากต่อการปรับลด
- ๔) สถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัด สภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้ง
- ๕) การขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินโครงการฯ

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการปรับแนวทางการดำเนินงาน คือ ๑) สร้างความเข้าใจ ให้ความรู้ แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ต้องมีการจัดอบรม BBL ให้ครูปฐมวัยทุกคน ตัวแทน ผู้ปกครอง รวมทั้งตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ๒) การสนับสนุนการดำเนินโครงการฯ จากหน่วยงานต้นสังกัด เช่น กองการศึกษา สำนักการศึกษา ทั้งการจัดสรรงบประมาณมาสนับสนุนการดำเนิน โครงการฯ จาก อบท. หรือ ส.ท.ท. ๓) พัฒนาศักยภาพครู เช่น จัดให้มีการศึกษาดูงานในโรงเรียนนาร่อง ทั้ง ๑๒ แห่ง จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จัดการเรียนการสอนตามหลัก BBL ทั้ง ๒๕ แห่ง มีการนิเทศติดตามอย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ จัดตั้งศูนย์ประสานงาน BBL ในกรณีที่โรงเรียนต้องการ ความช่วยเหลือ และให้ความรู้เรื่องการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนการจัดการเรียนรู้อบรม BBL

การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ของครู

ครูผู้สอนระดับอนุบาล จำนวน ๒๗๗ คน ส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการจัดการ เรียนรู้ตามหลัก BBL และได้มีการดำเนินการดังนี้

๑) ปรับเปลี่ยนการจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน เช่น การจัดมุม บอร์ดและราวแสดงผลงาน การคัดสรร/ผลิตสื่อการเรียนรู้ตามหลัก BBL และมีการกำหนดกติกาในห้องเรียน

๒) ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ตามหลัก BBL ได้แก่ ๒.๑) การส่งเสริมศักยภาพสมอง และอารมณ์ ทั้งการดูแลเรื่องโภชนาการ น้ำดื่ม การออกกำลังกาย ความสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน ๒.๒) ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยจังหวะและสไตล์ที่ต่างกัน โดยการมอบหมายให้นักเรียนทำงานแบบ เดี่ยว คู่ กลุ่ม ทำงานที่ตนเองสนใจ ๒.๓) กระตุ้นสมองส่วนอารมณ์ โดยมีการเตรียมความพร้อมนักเรียนก่อนสอน ส่งเสริมให้ห้องเรียนเป็นห้องเรียนที่ปลอดภัย ๒.๔) กระตุ้นปฏิสัมพันธ์ของสมองด้วยการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น การออกแบบกิจกรรมให้เด็กทำงานเป็นกลุ่มทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ๒.๕) การสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ โดยการนำสิ่งแปลกใหม่เข้าสู่ชั้นเรียน เริ่มสอนจากกระบวนการที่ง่ายไปสู่ยาก และเริ่มจากน้อยไปสู่มาก และใช้เกม ละคร หรือการเล่าเรื่อง เพื่อกระตุ้นอารมณ์ของนักเรียน เป็นต้น ๒.๖) ส่งเสริมศักยภาพความจำ โดย มีการย่ำซ้ำทวน ทบทวนบทเรียน กระตุ้นให้นักเรียนจัดหมวดหมู่ และ จัดกลุ่มสิ่งที่ได้เรียนรู้ และออกแบบกิจกรรมที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เรียนรู้จากของจริง เป็นต้น

หลังจากที่ครูเริ่มจัดการเรียนรู้ตามหลัก BBL ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นการเปลี่ยนแปลง ของบุตรหลาน พบว่า นักเรียนอยากอ่านหนังสือ มีความกล้าแสดงออก มีความสุขในการเรียน อยากไป โรงเรียน ตั้งแต่เช้า ไม่งอแง รับประทานอาหารตัวเองไปโรงเรียน เพื่อที่จะได้เล่นกับเพื่อน และครู มีความคิด สร้างสรรค์ มีพัฒนาการด้านการอ่านการเขียนดีขึ้น แจ่มใสร่าเริง สุขภาพแข็งแรง เช่น *ผู้ปกครองของ*

นักเรียนชั้นอนุบาล ๓ โรงเรียนเทศบาล ๔ (ชนวิถิ) จ.ยะลา กล่าวว่า “ปกติแล้วน้องจะสุขภาพไม่ดี ต้องเข้าโรงพยาบาลทุกเดือน แต่หลังจากที่โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนแบบ BBL เป็นเวลา ๓ เดือนมาแล้ว ที่น้องไม่ต้องเข้าโรงพยาบาล

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานคือ ๑) ครูยังไม่เข้าใจหลักการ BBL ขาดความชัดเจน เมื่อนำมาออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียนของตน ทำให้ขาดความมั่นใจ การนำไปใช้ในทางปฏิบัติ จึงเป็นการเลียนแบบกิจกรรมที่ได้รับจากการอบรม ๒) ครูยังไม่สามารถนำหลักการ BBL ที่ได้รับการอบรมมาออกแบบกระบวนการเรียนรู้ได้จริง ไม่สามารถนำกิจกรรมที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในบริบทของตนเองได้ เกิดความสับสนในการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์ การวัดประเมินผล การจัดสิ่งแวดล้อม การใช้สิ่งแวดล้อม และสื่อการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน คือ ๑) ควรมีการอบรมซ้ำ เพื่อเป็นการ ย้ำ ซ้ำ ทวน ความรู้ ซึ่งการอบรมนี้ครูต้องได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกคน รวมทั้งให้หลักการ BBL ในแต่ละขั้นของการอบรม เมื่อนำไปปฏิบัติจริงในห้องเรียน ครูจะเข้าใจหลักการออกแบบกิจกรรมมากขึ้น เพื่อให้แต่ละกิจกรรมมีความหมาย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียน และบริบทของโรงเรียนได้ ๒) ส่งเสริมให้ครูได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูด้วยกันเอง เพื่อจะได้รับทราบแนวคิด วิธีการ บทเรียนและความสำเร็จของผู้อื่น และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้ ๓) เสริมสร้าง ศักยภาพครูด้านวิชาการ โดยการเปิดโอกาสให้ครูได้ศึกษาดูงานโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีการจัดการเรียนรู้ตาม หลักการ BBL และส่งเสริมให้ครูมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลัก BBL และความรู้อื่นๆ

การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

โรงเรียนทั้ง ๒๕ แห่ง มีการปรับสิ่งแวดล้อมภายนอกให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้แก่ ๑) การ ปรับภูมิทัศน์ของโรงเรียนให้มีพื้นที่สีเขียว โดยการทុบอาคารเรียนเก่าและปรับเป็นสนาม ๒) การเพิ่มพื้นที่ ในการพัฒนาด้านการเคลื่อนไหวของเด็ก เช่น การปรับปรุงเครื่องเล่นสนามให้มีความปลอดภัยและมี พื้นที่ผิวหลาย (พื้นทราย พื้นยาง พื้นดิน พื้นหญ้า) จัดให้มีห้องศูนย์สื่อ จัดหาเครื่องเล่นไว้บริเวณหน้า ห้องเรียน ลานกลางอาคาร ใต้ถุนอาคาร การนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาใช้ในการออกแบบการเล่น ของเด็ก เช่น การสร้างต้นเสาต่างระดับสำหรับฝึกการทรงตัวของเด็ก การวาดบรรดโคง ตารางลงบนพื้น ทางเดิน ๓) นอกจากการปรับสิ่งแวดล้อมภายนอกห้องเรียนแล้ว โรงเรียนทั้ง ๒๕ แห่ง ก็มีการปรับ สิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนด้วยเช่นกัน เช่น การจัดให้มีมุมต่างๆตามที่กำหนด มีบอร์ดและราวแสดงผลงาน การมีข้อตกลงภายในห้องเรียน การติดคำคล้องจองในห้องเรียน การจัดซื้อสื่ออุปกรณ์ และผลิต สื่อการเรียนรู้เพิ่มเติม รวมทั้งการจัดหาหนังสืออ่าน/นิทาน สำหรับครูอ่านให้เด็กฟัง เด็กได้อ่านด้วยกัน และยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน

นอกจากนี้ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนด้านสิ่งแวดล้อม และ สะท้อนว่า โรงเรียนมีการปรับภูมิทัศน์ของโรงเรียน ให้ร่มรื่น สะอาด มีอุปกรณ์เครื่องเล่นใหม่ และ ปลอดภัย ห้องเรียนสะอาดเรียบร้อย มีการจัดมุมต่างๆ มีของเล่นเสริมพัฒนาการ บอร์ดและราวแสดงผลงาน มีการจัดการเรียนการสอนที่让孩子ได้มีส่วนร่วม เด็กได้ทำกิจกรรมที่มีการลงมือปฏิบัติ มีการจัด กิจกรรมทัศนศึกษา รวมทั้งครูมีการดูแลเอาใจใส่เด็กเป็นอย่างดี เป็นแบบอย่างที่ดี พุดจาไพเราะ ยิ้มแย้ม แจ่มใส ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนเทศบาล ๑ (ถนนนครนอก) จ.สงขลา กล่าวว่า “หลานอยากมา

โรงเรียน และบอกกับคุณตาว่า ห้องเรียนมีของเล่นเยอะ เมื่อคุณตาเข้าไปดูในห้องเรียน ก็พบว่า ครูจัดห้อง ได้นำเรียนมีลักษณะคล้ายบ้าน มีของเล่นเยอะกว่าเดิม”

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ คือ โรงเรียนบางแห่ง สถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ มีข้อจำกัด เช่น ใช้สถานที่ร่วมกับวัด โรงเรียนอยู่ในชุมชนไม่สามารถขยายพื้นที่ได้ จำนวนนักเรียนไม่เหมาะสมกับขนาดของห้องเรียน รวมทั้งขาดความเข้าใจในการจัดสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ คือ การสร้างความตระหนัก และความเข้าใจ ให้กับผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เช่น เทศบาล กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา และครู

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองทั้ง ๔๓๖ คน ของนักเรียนระดับอนุบาล ๒๕ โรงเรียน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนแบบ BBL เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ดีมีประโยชน์

ผู้ปกครองโดยส่วนใหญ่มีการส่งเสริมด้านการเรียนแก่บุตรหลาน ของผู้ปกครองส่วนใหญ่ จะช่วยสอนการบ้านให้แก่บุตรหลาน ส่งเสริมด้านการอ่าน-เขียน เช่น อ่านหนังสือให้บุตรหลานฟัง ทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา สนับสนุนอุปกรณ์การเรียน พาไปเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น การเข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่โรงเรียนจัดขึ้น และพูดคุยซักถามครูประจำชั้นเกี่ยวกับการเรียนการสอนอยู่เสมอ ผู้ปกครองบางคนเป็นกรรมการสถานศึกษา เป็นเครือข่ายผู้ปกครองอาสา และร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้ เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามหลัก BBL คือ ๑) ทศนคติของผู้ปกครอง ที่บางส่วนยังเน้นให้บุตรหลานอ่านออกเขียนได้ และยังขาดความเข้าใจในเรื่องของพัฒนาการเด็กตามวัย และตามหลัก BBL อย่างแท้จริง ๒) การสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองอาจไม่ได้รับความกระจ่างมากนัก ในเรื่องของ BBL

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการงานคือ ต้องมีการให้ความรู้ผู้ปกครอง สร้างความตระหนักต่อผู้ปกครองในการดูแลบุตรหลาน พัฒนาการของเด็ก และหลักการ BBL ซึ่งจะต้องมีการดำเนินงานร่วมกับโรงเรียน

สรุปภาพรวม

โรงเรียนทั้ง ๒๕ แห่ง มีความตั้งใจในการดำเนินงานอย่างเต็มที่ ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง ๒๕ แห่ง ให้การสนับสนุนการดำเนินงานอย่างดี มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลัก BBL นอกจากนี้สิ่งที่เห็นการเปลี่ยนแปลงชัดเจนคือ การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน โรงเรียนทั้ง ๒๕ แห่ง มีการดำเนินการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมตามกำลังความสามารถ และตามบริบทของตนเอง ซึ่งยังคงต้องมีการเพิ่มเติมในเรื่อง ความเข้าใจในการใช้สิ่งแวดล้อมดังกล่าวให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กอย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้งการสื่อสารกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่โรงเรียนกำลังดำเนินการ ควรมีการสร้าง ความเข้าใจ ให้ความรู้กับผู้ปกครองอย่างแท้จริง ในการดูแลเด็กตามวัย และตามพัฒนาการสมอง ส่วนการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมของครูนั้น ครูส่วนใหญ่มีความตั้งใจในการดำเนินการให้ เป็นไปตามหลัก BBL แต่เนื่องจากเป็นระยะเริ่มต้นของโครงการฯ ครูยังขาดความชัดเจนในหลักการ BBL

ขาดความมั่นใจ ซึ่งควรมีการส่งเสริมศักยภาพครู โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการ BBL การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ตามหลัก BBL การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู และการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เป็นต้น

ตัวอย่างความเปลี่ยนแปลงที่พบในโรงเรียน

๑. โรงเรียนเทศบาล ๒ (วัดสมอราย)

๑.๑ การบริหารจัดการของผู้บริหาร

- ๑) ผู้บริหารมีการประชุมวางแผนติดตามการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ
- ๒) มีการจัดปรับหลักสูตร และแผนงานประจำปีให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ BBL
- ๓) มีความกระตือรือร้น โดยพาคณะครูไปศึกษาดูงาน ณ โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ

๑.๒ การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ของครู

- ๑) ครูนำ best practice ที่เห็นจาก DVD ของโรงเรียนต้นแบบมาปรับใช้ในการสอน อิงกะลุงให้กับเด็กปฐมวัย จนสามารถรวมวงจัดการแสดงได้
- ๒) ครูนำกิจกรรมที่ได้รับการอบรมมาปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน เช่น การกระตุ้นด้วยคำถาม สื่อ นิทาน การใช้สัญลักษณ์ ทำให้นักเรียนมีความอยากรู้อยากเห็น กล้าแสดงออก มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่
- ๓) มีการใช้กติกาภายในชั้นเรียน โดยใช้ป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ

๑.๓ การจัดสิ่งแวดล้อมต่อการเรียนรู้

- ๑) จัดพื้นที่สำหรับกิจกรรมเคลื่อนไหว เป็นพื้นที่ยางกันกระแทก
- ๒) ทาสีห้อง เพดาน ใหม่
- ๓) มีการจัดมุม บอร์ด ราวแสดงผลงาน สื่อการเรียนรู้ และติดแอร์ทุกห้อง

๑.๔ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนเป็นอย่างดี

๒. โรงเรียนเทศบาล๑ (ถนนนครนอก)

๒.๑ การบริหารจัดการของผู้บริหาร

- ๑) ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดี มีความตั้งใจให้การสนับสนุนเต็มที่
- ๒) ผู้บริหารหน่วยงานต้นสังกัดให้ความใส่ใจและสนับสนุนด้านงบประมาณและการบริหารจัดการของโรงเรียน

๒.๒ การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ของครู

- ๑) ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยจังหวะและสไตล์ที่ต่างกัน โดยการมอบหมายให้นักเรียนทำงานแบบ เดี่ยว คู่ กลุ่ม ทำงานที่ตนเองสนใจ
- ๒) กระตุ้นปฏิสัมพันธ์ของสมองด้วยการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น การออกแบบกิจกรรมให้เด็กทำงานเป็นกลุ่มทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งแต่เดิมนั้น ครูไม่กล้าให้นักเรียนทำงานกลุ่ม เพราะเกรงจะไม่ประสบความสำเร็จ แต่เมื่อผ่านการอบรม BBL ครูจึงได้ทดลองนำกิจกรรมกลุ่มมาใช้ และพบว่านักเรียนสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้เป็นอย่างดี ซ้ำยังช่วยกระตุ้นให้เด็กรู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือเกื้อกูล และเคารพในกติกามากขึ้น

๒.๓ การจัดสิ่งแวดล้อมต่อการเรียนรู้

- ๑) ปรับเปลี่ยนการจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน เช่น การจัดมุม บอร์ดและราวแสดงผลงาน จัดอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้หลากหลาย ทำให้เด็กรักการมาโรงเรียน สืบเนื่องจากพฤติกรรมมาโรงเรียนแต่เช้า และขาดเรียนลดลง

๒.๔ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

- ๑) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนเป็นอย่างดี

๓. โรงเรียนเทศบาล ๔ (ธนวิถี)

๓.๑ การบริหารจัดการของผู้บริหาร

- ๑) ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดี มีความตั้งใจให้การสนับสนุนเต็มที่
- ๒) ผู้บริหารหน่วยงานต้นสังกัดให้ความใส่ใจและสนับสนุนด้านงบประมาณและการบริหารจัดการของโรงเรียน

๓.๒ การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ของครู

- ๑) นำการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์มาใช้ ทำให้เด็กมีความสนใจ สนุกสนาน และมีสุขภาพแข็งแรง อารมณ์แจ่มใส เบิกบาน
- ๒) การเล่านิทาน การร้องเพลง การใช้แผ่นชาร์ตคำคล้องจอง ทำให้พัฒนาการด้านภาษาของเด็กดีขึ้นอย่างก้าวกระโดด (สังเกตจากการใช้ภาษาไทยได้คล่องแคล่วขึ้น จากที่เคยใช้แต่ภาษายาวี)
- ๓) การกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กโดยใช้สถานการณ์จำลอง เรียนรู้จากของจริง สถานที่จริง เรียนรู้จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เช่น การสำรวจรถที่ผ่านหน้าโรงเรียน การไปดูโรงไม้ โครงการเกษตรกรตัวน้อย

๓.๓ การจัดสิ่งแวดล้อมต่อการเรียนรู้

- ๑) ปรับภูมิทัศน์ของโรงเรียนให้มีพื้นที่ใช้สอยมากขึ้น โดยการทុบอาคารเรียนเก่า และปรับเป็นสนาม และอาคารใหม่
- ๒) จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้ มุมต่างๆ บอร์ด ราวแสดงผลงาน หน้าห้อง เพดาน ทั้ง ๒ และ ๓ มิติ

๒.๔ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

- ๑) โครงการผู้ปกครองอาสา ช่วยเหลือสร้างสื่อการสอน และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

๔. โรงเรียนเมืองพิทยา ๓ (วัดสว่างฟ้าพุทธาราม)

๔.๑ การบริหารจัดการของผู้บริหาร

- ๑) ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดี ให้การสนับสนุนด้านทรัพยากร ด้านการพัฒนาบุคลากร
- ๒) มีการปรับหลักสูตรเมืองพิทยาโดยปรับ ๖ กิจกรรมหลักให้เข้ากับ BBL และมอนเตสซอรี

๔.๒ การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ของครู

- ๑) ครูเปลี่ยนวิธีคิดและพฤติกรรมต่อเด็ก มีความเข้าใจ ยอมรับในตัวเด็กมากขึ้น ใจเย็น และลดความก้าวร้าวลง

- ๒) ครุณากิจกรรมที่ได้รับการอบรมมาปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน เช่น กิจกรรมตาราง ๙ ช่อง กิจกรรมริบบิ้น การท่อบทคล้องจองประกอบจังหวะและท่าทาง

๔.๓ การจัดสิ่งแวดล้อมต่อการเรียนรู้

- ๑) เพิ่มพื้นที่ในการพัฒนาด้านการเคลื่อนไหวของเด็ก เช่น การปรับปรุงเครื่องเล่นสนาม ให้มีความปลอดภัยและมีพื้นผิวหลาย (พื้นทราย พื้นยาง พื้นดิน พื้นหญ้า) จัดให้มีห้องศูนย์การเรียนรู้ (มอนเตสซอรี) จัดหาเครื่องเล่นไว้บริเวณหน้าห้องเรียน ลานกลางแจ้ง ใต้ถุนอาคาร การนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาใช้ในการออกแบบการเล่นของเด็ก เช่น การสร้างต้นเสาต่างระดับสำหรับฝึกการทรงตัวของเด็ก การวาดบรรไดงู ตารางลงบนพื้นทางเดิน

๒.๔ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

- ๑) ผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
- ๒) การจัดทำสื่อและแหล่งเรียนรู้โดยผู้ปกครอง ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประมวลภาพการลงพื้นที่ติดตามและประเมินผลโครงการฯ

ประมวลภาพการลงพื้นที่ติดตามและประเมินผลโครงการฯ

